

2 Steeds meer informatie

INTRO Radio en televisie

'De pindakaas is op!' Mijn vader en ik moesten steeds weer lachen om deze malle uitroep van opa Bobbie op de radio. Opa Bobbie was een personage uit het hoorspel Koek en ei. Mijn vader en ik luisterden samen graag naar hoorspelen op de radio. Toen mijn opa overleden was, konden we van de erfenis een televisie kopen. Natuurlijk had ik al eens een televisie gezien. Bij mijn buurjongen Erwin stond thuis een televisie. Op woensdagmiddag mochten alle kinderen uit de buurt daar op bezoek. We moesten onze schoenen uit doen en dan mochten we op de bank of op de grond voor de televisie zitten. We keken naar het kinderprogramma Dappere Dodo, of naar Tante Hannie. Onze televisie was groot en stond op het speciale televisiemeubel. Mijn vader en ik keken samen. Elke avond zagen wij het NTS-journaal. Zo konden we zien wat er in de wereld gebeurde.

Soms was er voetbal. Dan werd de film na het laatste fluitsignaal zo snel mogelijk naar de studio gebracht, zodat de wedstrijd nog dezelfde dag uitgezonden kon worden! En op zaterdagavond was er een showprogramma. Dan keken mijn moeder en mijn zusje ook.

Jeugtherinneringen van Rob de Leur en Ineke Hogema (vrije bewerking).

De deelvraag van deze paragraaf luidt:

Wat betekende de komst van radio, televisie en computer?

WB §2 INTRO BLZ. 6

bron 5 Woensdagmiddag begin jaren vijftig.

bron 6 Philips maakt reclame voor de nieuwste televisietoestellen.

MeMootje V

In 1948 kregen honderd medewerkers van Philips een kastje cadeau. Zij mochten de eerste televisies testen. Vanuit de studio in Eindhoven werden programma's uitgezonden die de gelukkige bezitters van het kastje konden bekijken. Het kastje was klein en bruin. De voorkant was vierkant en de achterkant rond. Het leek net op een zittend hondje. De eerste televisies in Nederland werden dan ook *hondenkastjes* genoemd!

	Titel	soort	omroep	kijkdichtheid	datum
1	Een van de acht	spelshow	AVRO	77	11-03-72
2	Wim Kans Oudejaarsconference	cabaret	VARA	74	31-12-76
3	Grand gala du disque	lichte muziek	AVRO	73	06-02-70
4	Berend Boudewijn kwis	spelshow	KRO	72	17-02-73
5	Eurovisiesongfestival	lichte muziek	NOS	71	25-03-71

bron 7 Top vijf van meest bekeken amusementsprogramma op televisie tussen 1970 en 1980.

bron 8 De zuilen in de verdrinking.

LEERTEKST

Vanaf 1900 raakte de bevolking steeds meer in groepen verdeeld. Daarbij werd vooral gekeken naar geloof en politieke overtuiging. Iedere groep had zijn eigen krant, vakbond, politieke partij en jeugdorganisaties. Dit verschijnsel heet *verzuiling*. Met de komst van de radio kregen de zuilen ook ieder hun eigen omroep. De protestanten stichtten in 1924 de NCRV, gevolgd door de KRO van de katholieken, de VARA voor de socialisten, de VPRO voor moderne protestanten en de AVRO voor iedereen die overbleef. In 1930 kwam er een wettelijke regeling voor dit **omroepbestel**. Voortaan werd radiozendtijd over de verzuilde omroepen verdeeld: hoe meer leden, hoe groter de omroep, des te meer zendtijd.

Na de Tweede Wereldoorlog kreeg de radio concurrentie van de televisie. Ook alweer zo'n nieuwigheid die kwam overgewaaid uit de VS. In 1951 was de eerste uitzending in Nederland,

vanuit een studio in Bussum. Er waren twee zenders en de programma's waren te zien op de avonden en op woensdagmiddag. Woensdagmiddag waren er kinderprogramma's. 's Avonds was het nieuws, sport, een film of een showprogramma. Omdat er weinig keus was, keek iedereen naar dezelfde programma's. De volgende dag praatte je er dan over op school of op je werk. De televisie droeg bij aan de ontwikkeling van een **informatiemaatschappij**. Op de televisie konden de mensen zien hoe andere mensen dachten en leefden. Ook mensen die ze normaal nooit zouden spreken.

De eerste tv's waren zwart-wit. Vanaf 1968 was er kleurentelevisie. De radio verdween niet, maar werd steeds meer iets voor op de achtergrond. Radio en televisie kregen net als film te maken met **commercialisering**. Omroepen konden hun zendtijd verkopen. Veel bedrijven maakten graag reclame op

televisie. De reclame-inkomsten werden hoger bij hogere kijk- en luistercijfers van een programma. De omroepen maakten dus vooral programma's die door veel mensen werden bekeken.

De concurrentie tussen omroepen werd groter doordat er meer omroepen kwamen. Later kwamen er ook meer (lokale en commerciële) zenders. Toch veranderde de programma's niet veel. De meeste mensen kijken nu eenmaal het liefst naar amusement, shows, sport, series en films.

Er kwamen steeds meer manieren om beelden en geluiden te verspreiden. Denk maar aan het cassettebandje en de videoband, de personal computer, het internet (vanaf 1980) en de cd-rom en dvd. Mensen werden zo steeds minder afhankelijk van het aanbod van de omroepen.

► **WB §2 TOEPASSING BLZ. 7**